

GRUNDLAG FOR BEREGNING AF TILLÆG FOR FRILANDS SMÅGRISE – SEPTEMBER 2011

NOTAT NR. 1129

Grundlaget beskriver forudsætningerne for at beregne et tillæg for smågrise produceret efter frilandskonceptet og er gældende fra og med uge 40, 2011

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: FINN UDESEN

UDGIVET: 23. SEPTEMBER 2011

Dyregruppe: Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Den beregnede Smågrisenotering for Frilands smågrise, beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S's noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. På baggrund af omkostningerne til at producere en 9 kg smågris, 30 kg smågris og et slagtesvin fra 30 kg til slagtning, for grise produceret efter frilandskonceptet og tilsvarende for traditionel svineproduktion, beregnes et tillæg til frilandsgrisen ud fra forskellen i omkostninger. Forskellen anvendes som forholdstal til at fordele tillægget for frilandsgrise som udbetales af Friland A/S.

Kontrakter der indgås mellem køber og sælger bør omfatte hvilken eller hvilke noteringer, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen, smågriseprisen skal beregnes ud fra. Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise, som f.eks. halvørner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af salmonella i slagtesvine- og eller sobesætningen.

Sundhedstillæg

- 5 kr. for en SPF+myc-smågris
- 9 kr. for SPF-smågris

Baggrund

De samlede omkostninger ved at producere et svin er afhængig af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland på 500 søer og 2.000 stipladser til slagtesvin, i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling. Ændringer i noteringen, tillæg, fradrag, foderpriser og produktionsafgifter indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Forudsætninger til at beregne en Frilands smågrisenotering

Som udgangspunkt anvendes de samme forudsætninger som i den almindelige beregnede smågrisenotering. Der er dog en række forhold, som f.eks. produktivitet, arbejdsforbrug, byggeomkostninger, der adskiller sig fra den almindelige svineproduktion.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen.

Tabel 1. Produktionsresultater

Sohold	2010/2011
1. lægs %	21
Døde søer %	10
Fravænnede grise pr. årssø, stk.	23,4
Sofoder pr. årssø*) FEs	1.750
Smågrisefoder pr. produceret smågris, FEs (9-30 kg)	1,98
Døde grise %	3,7
Slagtesvin	
Vægt ved indsættelse, kg	30,0
Slagtevægt, kg	84,6
FEs pr. kg tilvækst	2,88
Daglig tilvækst, g	920
Kødprocent	59,5
Døde/kasserede %	5,5

*) Inkl. sopolte fra 22 uger ekskl. afgræsning

Noteringer

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i den beregnede notering for Frilands smågrise.

Eksempel på Notering og tillæggene uge 34, 2011

Notering - tillæg	Pr. kg
DC notering	10,10
Udbetalt efterbetaling	0,90
Standard regulering for indtransport, vægt m.v.	-0,35
Afregningspris almindelige slagtesvin	10,65
Regulering Frilands grise	
Regulering for godkendte i intervallet 80-92,2 kg 3,70 kr. v/ 69,0 % godkendte	2,55
Regulering for godkendte i intervallet 77-79,9 kg 2,80 kr. v/ 6,9 % godkendte	0,19
Regulering for ekstra tillæg pr. godkendt gris 0,50 kr. v/ 75,9 % godkendte	0,38
Regulering for smågrisepræmie 15 kr. pr. godkendt gris v/ 75,9 %	0,13
Regulering for lavere kødprocent 0,6 procentpoint	-0,07
Samlet tillæg til Frilands grise inkl. smågrisetillægget	3,19
Tillæg til slagtesvinet	3,06

Slagtevægte m.m. fra afregningssystemet	
Slagtesvin p.t.	84,6 kg
Søer og gylte	190 kg
Polte	84,6 kg
Orner	190 kg
Godkendte slagtesvin 8-93 kg	69,9 %
Godkendte slagtesvin 77-80 kg	6,9 %

Køber og sælger må selv finde en passende afregning for smågrise, der er orner og halvorne, idet de afregnes til den normale notering minus 2 kr. og uden tillæg. Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg. Der bør maksimalt være 5 %, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

84,6 kg slagtevægt × fradrag ved ikke-godkendelse × den gennemsnitlige godkendelsesprocent.
 Fx 84,6 kg × kr. 3,08 = 260 kr. pr. gris med farvede hårsække.

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Arbejdsforbruget er fastsat til:

12,8 timer pr. årsso indtil 30 kg

0,12 time pr. smågris 9-30 kg (6,73 min.)

0,30 time pr. slagtesvin (18 min.)

Arbejdslønnen er baseret på lønforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Timelønnen fremgår af [Grundlaget for Den beregnede Smågrisenotering](#).

Diverse stykomkostninger

Pris pr. time*)	165 kr.
Jordleje sohold, pr. ha (12,5 søer pr. ha)	4.000 kr.
Energiforbrug pr. slagtesvin	14 kr.
Energiforbrug pr. årssø	150 kr.
Halmforbrug pr. slagtesvin, 100 g daglig	40 kg
Halmforbrug pr. smågris	4 kg
Halmpris pr. kg	0,5 kr.
Genafgift pr. sø	39 kr.
Udkørsel af gylle, pr. m ³	20 kr.
DAKA 45, diverse 155 kr. pr. sø	200 kr.
DAKA 0,5, diverse 1,5 kr. pr. smågris	2 kr.
DAKA 2, diverse 2 kr. pr. slagtesvin	4 kr.
Rådgivning og veterinære udgifter pr. årssø indtil fravæning*)	385 kr.
Rådgivning og veterinære udgifter pr. smågris indtil 30 kg*)	5 kr.
Rådgivning og veterinære udgifter pr. pr. slagtesvin*)	6 kr.

*) For disse omkostningstyper henvises til [Grundlaget for Den beregnede smågrisenotering](#)

Bygninger

Prisen på et produktionsanlæg til slagtesvin er baseret på et staldsystem med tre-klimastier. Fællesfaciliteter som kontor og fodercentral indgår ikke direkte i byggeprisen.

Byggepriser	
Stalde til søer, se eksempel på investering	11.300 kr.
Smågrise pr. stiplads indtil 30 kg 1.825+300*)	2.125 kr.
Slagtesvinestalde pr. stiplads fra 30 kg 3.300+690*)	3.990 kr.
Afskrivningsperiode, bygninger	25 år
Afskrivningsperiode, inventar, hytter	10 år
Afskrivningsperiode, inventar smågrise og slagtesvin	12,5 år
Råbygningens andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	70 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	30 %
Gennemsnitlig betalt rente	3,5 %

*) 06 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gylle.

Eksempel på etableringsomkostninger for Friland sohold

	Total (500 årssøer) (i 1.000 kr.)	Pr. årssø
150 farehytter á 8.000 kr.	1.200 kr.	2.400 kr.
Drægtighedsstald 400 pladser 8.000 kr. pr. plads	3.200 kr.	6.400 kr.
Hegn	300 kr.	600 kr.
Vogne	150 kr.	300 kr.
4-hjuls motorcykel	50 kr.	100 kr.
Traktor m. frontlæsser	250 kr.	500 kr.
Foder + vand	500 kr.	1.000 kr.
I alt	1.320 kr.	11.300 kr.

Til etableringsomkostninger i smågrise- og slagtesvinehold er der anvendt samme pris som i Grundlaget for den Beregnede smågrisenotering plus et tillæg på 1.500 kr. pr. m2 udeareal.

Sammenligning af produktionsomkostninger ved konventionel produktion og Frilandsproduktion i et nyt anlæg (prissammenligning uge 36, 2011).

Fordeling af omkostning pr. gris

	Konventionel	Friland	Forskel
9 kg smågris:			
Stykomkostninger	144,6	168,6	
Kapacitetsomkostninger inkl. renter	117,3	154,5	
Samlede omkostninger	261,9	323,1	61,1
9-30 kg smågris			39,5 %
Stykomkostninger	98,8	106,0	
Kapacitetsomkostninger inkl. renter	52,4	60,2	
Samlede omkostninger	152,2	166,2	14,0
30 kg til slagtning			8,5 %
Stykomkostninger	455,1	481,1	
Kapacitetsomkostninger inkl. renter	138,9	191,5	
Samlede omkostninger	594	672,6	
Samlede omkostninger for et slagtesvin	1.007,1	1.161,9	154,8
Omkostning pr. kg slagtevægt (84,6)	11,90	13,85	1,83

Beregning af smågrisetillægget

Det samlede tillæg fra Friland A/S inkl. smågrisetillægget er 270 kr. pr. gris. Heraf udgør smågrisetillægget 11 kr. Slagtesvineproducenten får dermed udbetalt 259 kr. Dette tillæg fordeles i samme forhold som de beregnede meromkostninger, der er vist ovenstående. Det medfører at smågriseproducenten skal have 48 % af det samlede tillæg og slagtesvineproducenten 52 %. Tillægget på 270 kr. bliver dermed fordelt, så smågriseproducenten får 48 % = 129 kr. og slagtesvineproducenten får 52 % = 141 kr. Smågriseproducenten får de 11 kr. udbetalt direkte fra Friland A/S og dermed skal slagtesvineproducenten betale 129 kr. – 11. kr. = 118 kr. i tillæg til en 30 kg smågris.

Vægt	Tillæg pr. kg til noteringen (80-93)						Vægt	Tillæg pr. kg til noteringen (80-93)					
	3,30	3,50	3,70	3,90	4,10	4,30		3,30	3,50	3,70	3,90	4,10	4,30
9	82	87	92	97	102	108	31	107	114	120	126	132	139
10	83	88	94	99	104	113	32	108	115	121	127	133	140
11	84	90	95	100	105	114	33	110	116	123	129	135	142
12	86	91	96	101	107	115	34	111	118	124	130	137	143
13	87	92	97	103	108	117	35	112	119	125	132	138	145
14	88	93	99	104	109	118	36	114	120	127	133	140	147
15	89	94	100	105	111	120	37	115	122	128	135	142	148
16	90	96	101	106	112	121	38	116	123	130	136	143	150
17	91	97	102	108	113	122	39	117	124	131	138	145	151
18	92	98	104	109	115	124	40	119	125	132	139	146	153
19	94	99	105	110	116	125	41	120	127	134	141	148	155
20	95	100	106	112	117	126	42	121	128	135	142	149	156
21	96	102	107	113	119	128	43	122	129	137	144	151	158
22	97	103	108	114	120	129	44	124	131	138	145	152	160
23	98	104	110	116	121	131	45	125	132	139	147	154	161
24	99	105	111	117	123	132	46	126	133	141	148	155	163
25	100	106	112	118	124	133	47	127	135	142	150	157	164
26	102	107	113	119	125	135	48	129	136	144	151	159	166
27	103	109	115	121	127	136	49	130	137	145	153	160	168
28	104	110	116	122	128	138	50	131	139	146	154	162	169
29	105	111	117	123	129	139	51	132	140	148	155	163	171
30	106	112	118	125	131	140	52	134	141	149	157	165	172

Baggrunden for at tillægget ved 30 kg er faldet er, at produktiviteten for smågrise er væsentlig bedre end tidligere forventet. Samtidig er de samlede meromkostninger ved 30 kg faldet fra 50 til 48 %. Det skyldes at omkostninger efter 30 kg er øget, idet Udvalget besluttede at øge arbejdsforbruget for slagtesvin.

Appendiks

Udvalget for den beregnede notering for Frilands smågrise

Bo Bejer, Krusåvej 11, 6240 Løgumkloster, 7474 3583, 2342 4213, bobastian@mail.dk ca. 400 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgrise

Torben Langer, Ringkøbingvej 2B, 7500 Holstebro, 9740 6126, 2016 6126, ktlanger@dlgmail.dk ca. 400 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgris

Torben Pedersen, Enghavevej 41, 7361 Ejstrupholm, 7577 3021, 2196 6915, enghave@mvpb.net produktion af ca. 2.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris

Kenn Jensen, Bjørslevvej 11, 6920 Troldhede, 9719 4195, 4058 4195, gk-jensen@fibermail.dk. Produktion af ca. 11.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris. Cirka 8.000 alm. konventionelle på anden ejendom

Jens Peter Nannerup, Friland A/S, direkte tlf. 8919 2762, mobil 4015 9831 jpna@friland.dk

Konsulent Tove Serup, Videncentret for Landbrug, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, tlf. 8740 5000, TOS@vfl.dk

Finn K. Udesen, Videncenter for Svineproduktion, Landbrug & Fødevarer, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf. 3339 4438 / 2086 2869, fu@lf.dk